

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3089/2020
09.12.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац, Драгане Маринковић, Бранка Станића и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Срђан Алексић, адвокат из ..., против тужених „Железнице Србије“ АД са седиштем у Београду и АД за железнички превоз робе „Србија Карго“ са седиштем у Београду, кога заступа Снежана Раденковић, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1416/20 од 26.06.2020. године, у седници одржаној 09.12.2020. године донео је

РЕШЕЊЕ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1416/20 од 26.06.2020. године, као изузетно дозвољеној.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 1416/20 од 26.06.2020. године и пресуда Првог основног суда у Београду П1 3298/17 од 30.01.2020. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 3298/17 од 30.01.2020. године, ставом првим изреке, одбијени су основни и евентуални тужбени захтеви тужиоца у целисти и одлучено о трошковима поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1416/20 од 26.06.2020. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде другостепеног суда тужилац је изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, на основу члана 404. ЗПП.

Имајући у виду различиту судску праксу у истој правној ситуацији израженим у пресудама Врховног касационог суда на које је ревидент указао, Врховни касациони суд налази да су у конкретном случају испуњени услови из члана 404. Закона о парничном поступку да се ревизија сматра изузетно дозвољеном, па је ради потребе уједначавања судске праксе донео одлуку као у првом ставу изреке.

Одлучујући о ревизији на основу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 55/14), Врховни касациони суд је оценио да је ревизија тужиоца основана.

Према утврђеном чињеничном стању, уговором о раду од 05.02.2003. године тужилац је засновао радни однос на неодређено време почев од 16.08.1984. године за обављање послова транзитер у сектору за СТП секције за СТП Анекс број 1 уговора о раду 25.11.2005. године закључен је између тужиоца и туженог ЈП „Железнице Србије“ Београд којим је измењена тачка 3. уговора тако да тужилац обавља послове транзитер у секцији за превоз робе, Станица ... ранжирна и измењена тачка 7. у погледу основне зараде коефицијента посла и просечног месечног фонда часова. Анексима број 2 и 3 дошло је до измене основне зараде запосленог у погледу производа вредности једног часа. Анекс 4. уговора о раду од 01.09.2015. године закључен између тужиоца и АД за железнички превоз робе „Србија Карго“ којим је измењен уговор од 05.02.2003. године, тако што је запослени премештен на послове транзитер у секцији за превоз робе, Станица ... ранжирна и тачка 5. уговора, тако да запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, зараде по основу доприноса запосленог пословном успеху послодавца и других примања по основу радног односа у складу са КУ „Железнице Србије“ АД и начин утврђивања основне зараде. Анексом број 8 измењена је тачка 3. став 1. тако да тужилац обавља послове у Карго секцији ... помоћни радник, као и тачка 5. тако да се основна зарада запосленог утврђује као производ вредности једног радног часа од 66,46 динара нето, коефицијента посла 1,38 и просечног месечног фонда часова рада од 174 часа, што месечно износи 15.948,38 динара, увећана за порезе и доприносе. Решењима друготуженог од 06.12, 02.06.2017. године и 10.06.2016. године утврђен је годишњи одмор у трајању од 30 дана за 2015. и 2016. годину. Одлуком Владе РС о оснивању Акционарског друштва за железнички превоз робе 02.07.2015. године основан је друготужени као друштво стичалац дела имовине првотуженог. Према налазу и мишљењу судског вештака за економско-финансијску област тужиоцу је за период од 01.10.2014. до 30.11.2017. године обрачунавана и исплаћивана основна зарада по вредности једног радног часа у складу са чланом 5. и 6. Анекса КУ и за спорни период тужени није исказивао износе накнаде трошкова тужиоцу на име исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора кроз обрачун основне зараде.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да је тужилац наведене накнаде остварио кроз вредност обрачунатих и исплаћених часова рада, па не може посебно остваривати право на накнаду ових трошкова јер у конкретном случају нема одговарајућег општег акта који би био инструмент за другачију реализацију тражених накнада. Пропуст послодавца да у обрачун зараде искаже податке по свим основама не води закључку да износи по основу накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора тужиоцу нису исплаћени.

Основано се у ревизији указује да су нижестепене пресуде донете уз погрешну примену материјалног права.

Чланом 104. став 1. Закона о раду ("Службени гласник РС" бр. 24/2005, 61/2005, 54/09, 32/13 и 75/14) запослени има право на одговарајућу зараду која се утврђује у складу са законом, општим актом и уговором о раду, а према одредби члана 105. став

3. Закона под зарадом се сматрају сва примања из радног односа осим накнада трошкова запосленог у вези са радом из члана 118. тач. 1 и 4. и других примања из члана 119. и члана 120. тачка 1. овог закона. Одредбом члана 118. став 1. тач. 5. и 6. Закона о раду је прописано да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора. Чланом 121. став 1. закона је прописано да је послодавац дужан да запосленом приликом сваке исплате зараде и накнаде зараде достави обрачун.

Влада Републике Србије, Синдикат железничара Србије, Независни синдика железничара Србије и генерални директор Јавног железничког транспортног предузећа „Београд“ су 30.11.2002. године закључили су Колективни уговор за јавно предузеће „Железнице Србије“ („Службени гласник РС“ бр. 84/2002, 108/2004, 112/2008, 45/2009, 70/2010). Овим КУ послодавац се није обавезао да исплати трошкове накнаде за исхрану у току рада и регреса за годишњи одмор. Анексом тог уговора који се у складу са одредбом члана 31. анекса примењује почев од 01.01.2006. године („Службени гласник Железнице Србије“ број 4/06) је прописано: да се члан 57. КУ мења и гласи: „да запослени има право на зарату која се састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и примања за регрес за коришћење годишњег одмора (члан 2). Одредбом члана 5. ст. 1. и 2. Анекса је утврђена вредност једног радног часа за период јануар-јуни и јули-децембар 2006. године, а ставом 6. овог члана је утврђено да је у вредност радног часа из става 1. и 2. овог члана укључена месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 регреса за коришћење годишњег одмора сведено на један радни час.

Колективним уговор за „Железнице Србије“ АД („Службени гласник РС“ број 4 од 24.03.2015. године) је регулисано да се одредбе које се односе на обрачун и исплату зараде, накнаду зараде и осталих примања запослених примењују од 01.02.2015.године. Чланом 57. је такође прописано да је у вредност једног радног часа укључена месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 регреса за коришћење годишњег одмора.

Врховни касациони суд сматра да конкретизација права из наведене одредбе Анекса КУ (из 2006. године) није извршена, односно да се из овако утврђене вредности радног часа не може утврдити који износ представља накнаду трошкова исхране и регреса, јер она није одређена у номиналном износу, ни анексом, а ни у обрачунским листама за исплату зараде тужиоцу. Осим тога, висина накнаде за исхрану у току рада и накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора мора бити одређена у истом номиналном износу за све запослене, без обзира на њихово радно место, коефицијент за обрачун и исплату зараде и на њихову стручн спрему. Због тога се не може прихватити правно становиште нижестепених судова да је вредност ових трошкова урачуната у вредност радног часа, без одређивања висине накнаде у номиналном износу, јер у том случају висина накнаде за исхрану и регрес не би била иста за све запослене, већ би директно зависила од висине коефицијента за конкретно радно место, односно била би у директној сразмери са коефицијентом радног места, што није правилно.

Није било услова за преиначење нижестепених пресуда јер првостепени суд није прихватио ни једну од две варијанте обрачуна коју је вештак изнео у налазу и

мишљењу. Имајући у виду напред наведено првостепени суд ће оценити налаз и мишљење вештака на основу члана 8. ЗПП, а уколико се укаже за потребним извешће и допунско вештачење те ће навести разлоге из којих прихвата једну од понуђених варијанти.

У поновном поступку првостепени суд ће имати у виду примедбе из овог решења и донети правилну и закониту одлуку, те ће одлучити о свим трошковима поступка.

На основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић